

સતી ભક્ત

હોથલ પદ્મણી

નાટકનાં ગાયનો.

રચી હપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર,
શ્રી મોરબી નૌત્તમ નાટક કંપનીના માલેક
ઠા. ઓધવજી હીરજી તથા નેણશી ભીમજી
મુ. મોરબી.

આવૃત્તિ બીજી

પ્રત ૨૦૦૦.

સંવત ૩૪૭૦.

સને ૧૯૧૪.

અમદાવાદ.

બી ગાયમંડ જ્યુબિલી પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં
પરીખ દેવીદાસ હનગલાલે છાપ્યાં.

કિંમત રૂ. ૦—૨—૦.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કંપીયુટર વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૪૮૯-૬ તારીખ

પુસ્તકનું નામ રોધન પદ્ધતિ નામના
ગાથનો

વિષય દેવનાગરી

ॐ

तत्सत् परमात्माने नमः

सती लक्ष्मी

હોયલ પદ્મણી

નાટકનાં ગાયનો.

રચી હપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર,
શ્રી મોરબી નૌત્તમ નાટક કંપનીના માલેક
દા. ઓધવજી હીરજી તથા નેણશી ભીમજી.
મુ. ચેરબી.

આવૃત્તિ બીજી. પ્રત ૨૦૦૦.

સંવત્ ૧૯૭૦. સને ૧૯૧૪.

અમદાવાદ.

ધી હાયમંડ જ્યુબિલી પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં
પરીખ દેવીદાસ હગનલાલે છાપ્યું.

મુલ્ય રૂ. ૦-૨-૦

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
ગુજરાતી ડૉપીરાઈટ-નંબર
૪૮૮૬

સને ૧૮૬૭ ના ૨૫ મા આગસ્ટ મુજબ રજીસ્ટર કરાવી છે, ને તેના
છપાવનાર માલીકે સર્વ હક પોતાને સ્વાધીન રાખ્યા છે, માટે
માલીકની રજા સિવાય કોઈએ છાપવું, છપાવવું, વેચવું,
વેચાવવું કે ભજવવું ભજવાવવું નહિ.

શ્રી સતી ભક્ત હોયલ પદ્મણી નાટકની

પ્રવેશવાર ટુંક હકીકત.

પ્રારંભમાં મંગળાચરણ.

પ્રવેશ ૧—ઈંદ્ર લોકમાં (સુનયના દેવાંગના) હોયલ-પદ્મણીનાં
જ્ઞાન કથન. ઇંદ્રરાજનાં આશીશ વચન, મનુષ્ય લોકમાં વાસ
કરી મોક્ષાધિકારી થવા માટે સતી ભક્ત હોયલ દેવીની ઇંદ્ર-
લોકથી વિદાય ગીરી. દેવાંગનાઓની પ્રેમભક્તિ.

પ્ર૦ ૨—સરસ્વતી કીનારે શિવલયમાં સેવા કરતા સાંગલસિંહ
તથા સત્યવતીને પુત્રીરત્ન હોયલ દેવીની પ્રાપ્તિ. આકાશ વાટેથી
દેવી હોયલનું મનુષ્યલોકમાં આગમન; હાકમસિંહની હુશીયારી,
દેવી હોયલનો ચમત્કાર.

પ્ર૦ ૩—કચ્છમાં કેરાકોટની કામાંધ પટરાણી હાંસીની ઓઢા પ્રત્યે
પ્રેમ માગણી, નીતિ બહાદુર ઓઢા તરફથી તીરસ્કાર. ઓઢા-
જનાં લગ્નની તૈયારી.

પ્ર૦ ૪—કંથકોટમાં ઇચ્છાકુંવરની સખી ટપીનો પ્રપંચ.
લગ્નની ખુશાલી.

પ્ર૦ ૫—કંથકોટમાં ઓઢાજી સાથે ઇચ્છાકુંવરનાં લગ્ન. ટાયકા
સાથે ટપીનાં લગ્ન. આનંદોત્સવ.

- ૫૦ ૬—જંગલમાં શીકારે નીકળેલ હાકમસિંહને દેવી હોયલ તરફથી મળતો જીવ-દયાનો ઉપદેશ. હોયલનું નગર તરફ જવું, બાદ માંભણીયા બાદશાહનો કૂર સરદાર કલુખાનના પંજમાંથી હીરા કંવરનો છુટકારો, હાકમસિંહની બહાદુરી, હાકમ હીરાનું પ્રેમબંધન.
- ૫૦ ૭—કેરાકોટમાં હાંસીરાણીના રાજમહેલમાં વરઘોડીયાંનું પગે લાગવા આવવું, પ્રપંચી દાસી ટખીના પ્રપંચથી ભોળવાઈ ઇચ્છાકુંવરનું ઓઢાને રૂપ બદલવાના બહેમમાં નાખી ચાલ્યા જવું, કામાંધ રાણી હાંસીની ખીજૂંવાર પ્રેમ માગણી, નીતિ બહાદુર ઓઢાજી તરફથી ફરી મળતો તીરસ્કાર, કામાંધ રાણીનાં કાવત્રાં, જામ હોથીજીનું ભોળાપણું, ઓઢાને મળતો ૧૨ વર્ષનો દેશવટો.
- ૫૦ ૮—જામ હોથીજીના હજુરી ટાયકા તથા ભોજા બાટની કાખ-રાના કબાલા વિષે થતી તકરાર.
- ૫૦ ૯—ઓઢાજીના મહેલમાં ઇચ્છાકુંવરના વેશમાં પ્રપંચી ટખીના પાપનો પ્રકાશ, ટાયકા ટખીની તકરાર, ઓઢાની ઉદારતા, અંતે નાતનું નાતમાં.
- ૫૦ ૧૦—રાજબાગમાં પ્રપંચી ટખીના કહેવાથી વૃત ધારી રહેલ ઇચ્છાકુંવરને ઓઢાજીનો મેળાપ, ત્યાં હાંસી રાણીની દાસી માર-ફત પુનઃ પ્રેમમાગણી. ઓઢાજી તરફથી અનાદર, ઇચ્છા સાથે ઓઢાજીનું દેશપાર થવું, દાસ વર્ગની પ્રેમલાગણી.

(૫)

૫૦ ૧૧—જંગલમાં હીરાકુંવરીની શોધમાં નીકળેલ પાટણપતિ વિશળદેવ વાઘેલાને હીરા તથા હાકમનો મેળાપ, ત્યાં હુપાયેલ કૂર કલુખાંનની દગા ભરી લડાઈ. અચાનક ઓઢાજીની બહાદુરી, મામા બાણેજનો મેળાપ.

અંક પહેલો સમાપ્ત.

અંક ૨ જો.

પ્રવેશ ૧—ટાયકાને ઘેર પ્રપંચી ટખીના કાલાવાલા, નગરચર્યા જેવડાં નીકળેલ હોથીજીતું ટખીના રૂપમાં લોભાવું, રાજમહેલમાં રહેવાનો હુકમ, ટાયકાને સેનાપતિની જગ્યા, ભોળા બાટના કાબજારાનો પ્રથમ કબાલો.

૫૦ ૨—પાટણમાં હાકમ હીરાના લગ્ન પ્રસંગે ભરાયલી રાજસભા, દેવી હોયલ સાથે હાકમ તથા હીરાની સાંગલપુર જવા તૈયારી, ઓઢાજી તથા દેવી હોયલની પ્રેમદ્રષ્ટિ, કચ્છમાંથી હાંસી રાણીનો પ્રપંચી પત્ર આવવાથી ઓઢાજી તથા ઇચ્છાનો વાસના રાણી તરફથી અનાદર, વીશળદેવની ઉદારતા. વાસના રાણીનું રીસ કરી કચ્છમાં બંડેન હાંસી રાણી પાસે ચાલ્યા જવું, બાંબણીયા બાદશાહ સાથે લડાઈની ખબર સાંભળી લડાઈની તૈયારી.

૫૦ ૩—સાંગલપુર દરબારમાં દેવી હોયલના હાથે હાકમસિંહને થતો રાજ્યાભિષેક દેવગ્રોક થમલા પિતા સાંગલસિંહ પાસે કરેલી પ્રતિજ્ઞા પાળવા હોયલ દેવીનું બાંમણીયા શાહ સાથે યુદ્ધ કરવા જવું, તાજપોપીની ખુશાલીમાં નાચરંગ.

૫૦ ૪—જંગલમાં ઇચ્છાકુંવરને ગુપ્ત રાખી ઓઢાજીનું મામા વિશળદેવતી મદદે જવું, અચાનક એકલમલ (દેવી હોયલ) નો મેળાપ, પરસ્પર થતી મિત્રતા, એકલમલના રૂપની શંકા, પ્રેમોદ્ગાર, એકલમલ (હોયલ) નો ચમત્કાર.

૫૦ ૫—ઓઢાજી તથા એકલમલની બહાદુરી, દૂર કતુખાનનું મૃત્યુ, સડાઇ સમાધાન. મહામદખાનના મસ્કરી. ઓઢાજી ૧૬ ઉદારતા, દેવી હોયલનું જુદા પડવું. ઓઢાની શંકાનું સમાધાન, પદ્મજ્વાના પગલાંની નાશાની જાણી ઓઢાજીનું દેવા હોયલની શોધમાં જવું.

૫૦ ૬—ઓઢાના વિયોગમાં અકળાતી ઇચ્છાને વીશળદેવનો મેળાપ, પાટણ જવા આગ્રહ, સતી ધર્મ ૧૧ દ્રઢતા, વીશળદેવનું વાસના રાણીને મનાવવા તથા હાંસીરાણીના પ્રપંચની પરીક્ષા કરવા કચ્છમાં જવું. ઇચ્છા કુંવરનું ઓઢાજીની શોધમાં જવું.

૫૦ ૭—ચકાસર તળાવમાં સ્નાન કરતી સુંદર હોયલ પ્રદ્મજ્વાનાં ઓઢાજીને દર્શન. જંગલમાં મંગલ. પરસ્પર પ્રેમી લગ્ન. પ્રેમની બલીહારી.

૩૦ ૮—કેરાકોટમાં હાંસીના મહેલમાં મોટી બહેન વાસના રાણીનું મેમાન બની આવવું. પ્રેમાંધ હોથીજી તરફથી હાંસીરાણીનું તથા મેમાન વાસનારાણીનું અપમાન. ટળી રાણીનું માન.

૩૦ ૯—ચોટીલો કુંગર, હોયલ દેવીનો સુંદર આશ્રમ. બાળકુંવર જેસલ જખરાને જુલામાં જુલાવવાથી દમ્પતીને થતો આનંદ. ઇંદ્રલોક જોવાની ઓઢાજની ઇચ્છા. હોયલ દેવીનો ચમત્કાર. સ્થળનું બદલાવું. ઓઢાની શોધમાં નીકળેલ ઇચ્છા કુંવરનું જેસલ જખરાને જોષ પોતાની બણી સાથે લઈ આવ્યા જવું, ઇંદ્રલોકમાં ઓઢાજ તથા હોયલદેવીના ધર્મનાં વખાણ, પુનઃ સ્થળનું બદલાવું. બાળકુંવરોની શોધમાં બંનેનું જવું.

અંક બીજો સમાપ્ત.

અંક ૩ જો.

૩૦ ૧—જમ હોથીજીતા નીચ હજુરી ટાયકાની હલકાઈ.

૩૦ ૨—જયપુરના કીલ્લા બહાર પ્રજાને પીડા કરતો બચંકર વાધ, દેવી હોયલના બહાદુર કુમારો જેસલ જખરાને હાથે વાધનું

મૃત્યુ, કદરદાન જયરાજ રાજની ઉદારતા, બહાદુરીનો ખદ્દો, જેસલ સાથે ચંદા કુમારી, જખરા સાથે શંદા કુમારીના લગ્નની તૈયારી, જેસલ તથા જખરો કુમાર જયરાજ રાજને ત્યાં રાખી સતી ધચ્છાનું ઓઢાજની શોધમાં જવું.

૫૦ ૩—આખુજની તળેટીમાં પતિ તથા પુત્રના વિયોગે રીખાતાં કલિયુગના અધર્મથી કચવાતાં સતી દેવી હોયલને શ્રી હરિનાં દર્શન, આકાશવાણીથી મળતી વચનસિદ્ધી, ઓઢાજને સતી પ્રતાપે હરિદર્શન, અચાનક ધચ્છા કુંવરનો મેળાપ, સર્વેનું જયપુર જવું.

૫૦ ૪—જેસલ, ચંદા તથા જખરો, શંદાના લગ્નનો આનંદ, રીશામણાં, મનામણાં. પ્રેમી જોડાનો પ્રેમવિનોદ. ઓઢા હોયલને બાળકોનો મેળાપ, ૧૨ વર્ષનો દેશવટો પુરો થતાં કુટુંબ સહીત ઓઢાજનું કચ્છ પ્રયાણ.

૫૦ ૫—નીચ હજુરી ટાયકાની ખીજ વાર ફજેતી, ભોગ્ન બાટના કાખરા બેલનો ખીન્ને કબાલો, ઓઢાજના કુટુંબના ભોગ્ન બાટને ત્યાં ઉતારો, ઓઢાજનું મોટા બાઇને મળવા જવું, દેવી હોયલને ગુપ્ત રહેવા ઓઢાજનું વચન, પ્રેમી જોડાનું પ્રેમકથન.

૫૦ ૬—હાંસીરાણીના સ્વપ્નાનો બકવાદ, પાપનો પ્રકાશ, જામ હોથીજ તથા વાસના રાણીની રીસ, નિર્દોષ બાઇને પ્રપંચથી ક્ષલંકિત બનાવનાર હાંસી રાણીને જામ હોથીજ

(૯)

તરફથી મળતી કેદ, હુપા વેશમાં રાજા વિશળદેવ,
વાસના રાણીની રીશનો ત્યાગ, રાજા રાણીનો અનુરાગ.

પ્ર૦ ૭—નીચ ટપી તથા ટાયકાનાં કાવત્રાં, ચતુર વીશળ
દેવને હાથે યતો જામ હોયીજનો બચાવ. પાપી જમાદાર
તથા ટપીનું મૃત્યુ, ટાયકાને વિચિત્ર શિક્ષા, પાપીઓને
મળતાં પાપનાં ફલ, જામ હોયીજનો પસ્તાવો, બહાદુર
ઓઢાનું નીર્દોષપણું જાહેરમાં, ઉદાર ઓઢાજી તરફથી
હાંસી રાણીને કેદમાંથી છુટકારો, અપકારી પર ઉપકાર,
કુમારોને પોતાનું નામ પુછતાં જામ હોયીજ તથા હાંસીનું
અપમાન, બલાબાધ ઉપર- હાંસીરાણીનાં પ્રપંચથી
ખીજી વાર નવી શંકા, જામ હોયીજ ઓઢાજીનાં રાણી
(હોયલદેવી) નું નામ જાણવાનું કામ દીવાનને સોંપે છે.

પ્ર૦ ૮—દીવાનને ઘેર દીવાનની સ્ત્રી યુક્તિથી ઓઢાજી મારફત
હોયલદેવીનું નામ જાણી જાહેર કરે છે, ચમત્કારી
દેવી હોયલનાં દર્શન કરવાની ગોઠવણ.

પ્ર૦ ૯—ઓઢાજીના મહેલમાં હોયલદેવીનાં દર્શન કરવા
માટે સૌ આવે છે, ઓઢાજીએ દીવાનને ઘેર બુલમાં
વચન બગં કરી હોયલ દેવીને જાહેર કર્યા તેથી હોયલ
દેવીને યતી રીસ, પુત્રવધુ ચંદા તથા વૃદ્ધાની માગણીથી
તમારાં લગ્ન જેવી ધામધુમ રચાશે ત્યારે પોંખવા
આવીશ અને માગશે તે આપીશ, એમ કહી હોયલ

(૧૦)

દેવીનું ચાલ્યા જવું, ઓઢાજીને થતો પશ્ચાતાપ, પ્રેમદાનો પત્ર, પુત્રવધુઓનાં ધીરજનાં વચન, ઓઢાને થતી ખુશાલી, લગ્ન જેવી ધામધુમની તૈયારી, પ્રેમીજોડાંના પ્રેમોદ્ગાર.

પ્ર૦ ૧૦—કેરાકોટના રાજભુવનમાં જેસલ ચંદ્ર તથા જખરો વૃંદાના લગ્નની ખુશાલી, પુત્રવધુઓને પોંખવાનું વચન પાળવા માટે દેવી હોયલનું આવવું, ગુપ્ત દર્શન, પ્રગટ દર્શન, જીંદગી પર્યંત સાથે રહેવાની પુત્રવધુઓની પ્રેમ માગણીનો સ્વીકાર. ઓઢાજી તથા સર્વને થતો આનંદ. દેવી હોયલનાં સર્વને આશીર્વાદ વચન, બકત ઓઢાજીની માગણીથી અને બીજાં સુધર્મનાં ઉત્તમ ફલ, સતી બક્તિ વિજયના ધ્વની સાથે પ્રયોગનું સમાપ્ત થવું.

૪૮૬ (૧૧)

મુખ્ય પાત્રોનાં નામ.

પુરૂષ વર્ગ.

ઈંદ્રિ—દેવધાનીનો રાજા.

જામ હોથીજી—પ્રસિદ્ધ કચ્છ દેશમાં કેરાકોટનો રાજા.

જામ ઓઢાજી—તેનો નાનો ભાઈ.

જેસલ
જખરો } જામ ઓઢાજીના કુંવરો.

વીશાળદેવ—સીદ્ધપુર પાટણનો રાજા, જામ ઓઢાજીનો મામે.

સાંગલસિંહ—પાટણથી વીશ કોથપર આવેલા સાંગલપુરનો રાજા,

હાકમસિંહ
જુવાનસિંહ
જેરાવરસિંહ } સાંગલસિંહના કુંવરો, સતી હોથલના ભાઈ.

અજમલ—કચ્છમાં કંથકોટનો રાજા, ઓઢાજીનો સસરો.

કલ્હુખાન—અહમદનગર (અમદાવાદ)ના ખાનખીયા શાહનો સરદાર.

જયરાજ—જયપુરનો રાજા.

વિજયસિંહ—તેનો નાનો ભાઈ.

રાયકો—જામ હોથીજીનો નીચ હજુરી.

લોખે—જામ હોથીજીનો નીમકહલાલ ખારોટ.

કાલુખાં—જામ હોથીજીનો નીચ જમાદાર.

(૧૨)

સ્ત્રી વર્ગ.

હોથલ પદ્મણી—જમ ઓઢાજની ધર્મપત્ની, દેવાંગના અવતાર.

રંભા
ઉર્વશી
મેનકા } ઈંદ્રની અપ્સરા.

સત્યવતી—સાંગલસિંહની રાણી, સતી હોથલની માતા.

હાંસી રાણી—જમ હોથીજની રાણી.

ધમ્મકુંવર—જમ ઓઢાજની ધર્મપત્ની, રાજ અજમલની કુંવરી.

હીરાકુંવર—હાકમસિંહની ધર્મપત્ની, વીશ્વળદેવની કુંવરી.

વાસના—વીશળદેવની રાણી, હીરાકુંવરની માતા.

ચંદા } જયરાજની કુંવરી, જેસલ કુમારની પત્ની.
વૃંદા } વિજયસિંહની કુંવરી, જખરા કુમારની પત્ની.

ટખી—ધમ્મ કુંવરની સખી, ટાયકાની પ્રપંચી સ્ત્રી.

સિવાય—ત્રીદેવ, સૂર્ય, દેવસભા, દરબારી, વારાંગનાઓ, દાસદાસીઓ,
સાધુ બ્રાહ્મણો વિગેરે વિગેરે.

સતી ભક્ત.

હોથલ પદ્મણી

નાટકનાં ગાયનો.

અંક ૧ લો.

મંગળાચરણ.

અપ્સરાઓ—

રસીક રામ કૃષ્ણ ગોવિંદ ગિરધારી.

લીલા વિરતારી ઘટઘટ ખડું નામી ભારી.

સુખકારી, દુઃખહારી, ખ્યારી, સારી, ન્યારી....રસીક

જે જહાનમાં સુકામ કરતા,

પ્રેમથી તમારું ધ્યાન ધરતા;

સત્ય ધામ, સુખ ઠામ ઠરતા,

સેવક ભાણુ, ચહે કથ્યાણુ, દુનિયા સઘળી ફેળે તારી.

અર્જ ખ્યારી સ્વીકારી, શ્રીધારી.....રસીક.

હોથલ પદાણી— ૨

તનમાં મનમાં ધુન તારી લાગી સારી હાં,
 ધીંગા ધણી શ્રીધારી સુંદર.....તનમાં.
 સતી અને સતીયા થઇ નારી નર,
 પ્રભુ તુજ સેવા પામે સુખકર.
 દિન દાસી તણી જાણી આ.....મીઠી વાણી,
 આશા પુરી કરજો ખ્યારી હાં.....તનમાં.

હોથલ— ૩

નથી અમર કંઈ નાથ અંતમાં પ્રલય સાથ સઉ મળવાનું,
 લુણ પાણીમાં ગળે તેમ સઉ સત્વ તત્વમાં ભળવાનું.

 ત્રણ કાળ જગ મીથ્યા તોયે ભ્રમ ન દુર કોઇ કરવાનું,
 લાલચમાં લપટાઇ જીવને.....લાખ ચોરાશી ફરવાનું.
 સાધન ભક્તિ નાવ લડું છે સંસૃતી સાગર તરવાનું
ટેક.

આસરાઓ ૪

શ્રી કમળા વર સાથે વરીએ, તનમન ધન સઉ અર્પણ કરીએ,
 રસના દીધી ગુણ ગાવા, ચરણે તીરથમાં જાવા;
 હાથ શુભ દાનો કરવા, આંખ દર્શનથી ઠરવા,
 એ જાણી શાણી જનમ, સફલ કરીએ,
 બહેલાં જનમ સફલ કરીએ.....શ્રી.

સાંગલસિંહ, સત્યવતી, }
હાકમસિંહ, જીવાનસિંહ, } ૫
જોરાવરસિંહ, હોથલ-

દેવના દેવ મહાદેવ ઊભીયા વરા,
શરણમાં શંકરા, રાખજો ઇશ્વરા.
દેવી હોથલ મળી, શુદ્ધ સેવા ફળી,
છો સદા સુખકરા, પરમ પરમેશ્વરા.

હાંસીરાણી—

૬

આજ મારા દીલમાં થાયે કાંઈ કાંઈ,
અલખેલા ઓઢાને જોતાં લોભાઈ.....આજ.
મીઠી મુરત રહી આંખમાં સમાઈ,
પ્રીતિનું પાન કરી લેખું સવાઈ.....આજ.

હાંસીરાણી—

૭

પ્રેમની પ્યાસી હું ઢાસી હુલાસી,
ને આજ કરી ગયો ઓઢો ઉઢાસી,
હાં હાં હાં હાં.....થઈ મુજ હાંસી,
હજીએ માને તો, ખનીશ ઢાસી.
નહિ તો ઠઠાવું, કાં અપાવું ફાંસી.
હાં હાં હાં તો હું સાચીજ હાંસી.....

ઘરછા કેવર—

ટળી સખીઓ— } ૮

સરખી સઘયિર મળી ગીત રૂકાં ગાઈએ,
આવો લગનનો લઢાવ લેવા લેવા.

(૪).

(૧૬)

આપણી બાઈના સ્વામી ઓઢાજી,
રૂપાળા કામદેવના જેવા જેવા. (૪)
મંડપમાં મન ભાવે તેવી,
લાગશે બહુ ધામધુમ થાવા થાવા. (૪)
લચપચતી લાપસી જોતાં જનઘયા,
માંડશે ઉતાવળા ખુબ ખાવા ખાવા. (૪)
ટાચકા સાથે પરણે ટળી બાઈ,
બોલોને બાઈ સહુ ઠીક વાહવા વાહવા (૪)

ત્રીઓ—

૯

ઝગરે મગીયાના જામા શીવડાવો,
લીલા ગજના વાઘા.
વાઘા વારી વારી ખેડેરોરે ટાચકા ભાઈ (૨)
માતાના મન મો'શે,
ગાતા મથુરીબાઈ આણી કોરે જોશે,
પેલી કોરે લળી લળી મો સામું જોશે.

હોથલ-હાકમસિંહ— ૧૦

હાકમ વીરા હરણાં નવ મારીએ રે,
જગના સઉ જીવો પોતા સમ ધારીએ રે,
જે કાયાના પોષણ કારણ, જીવ અનેક સંહારે રે.....જી
તે કાયા તો પડશે પલમાં, પાપ પુન્ય સંગ ચાલેરે....જી
હોથલ દેવી સમજણુ એવી, જે જન મન મનમાં ધારેરે....જી
ભાણ ઉઠ્ય સુંદર સુખ થાતાં જય પામે સંસારે....જી

(૧૭)

હાકમસિંહ— સાખી.

વસે જે વિશ્વમાં જળ સ્થળ વિષે તે વારતુજ કરશે
હયાળુ દીનના પ્રતિપાલ હીરા બ્યાધિ તુજ હરશે.

હીરાકુંવર— ૧૧

મુને અપરાધ વીણુ ના માર નાની બાળ હું,
જગ કરનારનો ડર ધાર નીરાધાર હું;
પુછશે સાહેબને હરબાર,
જમનો જખરો પડશે માર એ વિચાર તું.....ટેક.
ખંઠગી માટે દીધો અવતાર,
એ માલીકનો ઉપકાર ના વિસાર તું.....ટેક.

હાકમસિંહ-હીરાકુંવર-૧૨

ખ્યારી કહીને બોલાવો મુને પ્રેમથીરે,
અચાનક આવી રાજવી આંહી
લીધી બચાવી મુને રંગ છે રે,.....
સુધડ નાર દિલમાં ધાર ધિરજ સઉ સાડ થાશે,
પ્રીતમ ખ્યાર જોઇ આધાર ઠાસી કિલના દુઃખ જાશે;
હયો કોલ સુખટ ખ્યારા હયો અલબેલી બાળા,
ખ્યારી તારી પ્રીતી સાચી વાહવા રંગછે. સુધડટેક.

ઓઢોળ-ઘચ્છાકુંવર— ૧૩

મારા મોહન મુકી લો છોડા જવા લો નહિ બોલું,
પ્રિયા પરાણે ધુધટ પટ બોલું.

(૧૮)

દહેરિ લાલા આજ લાજ નહિ છાડું,
સલુણી નીર તીર તરશ્યા નહિ રહેવાય,
સલુણા તીર તજી નીર નહિ લાગી જાય,
ધિર ધરો મારા લગવાન.
મધુરી જા રાખી માફ માન,
પા તું સુખે મીઠે મુખે પ્રીતિ રસપાન.....

ઓઢોજી-હાંસીરાણી— ૧૪

મુને લગની ઓઢા તારી લાગી, તુને જોતાં પ્રીતી ઉર જાગી
મુકી દે લવારી દુરાચારી નારી (૨).....લગની.
રાણી કસ્તુરી ગણી, પરણ્યો મારો બ્રાત;
પણ દુર્ગમી દુ'ગમી, નિવણી તું કમજાત.
સુગંધ કે દુર્ગંધને, શું જાણે તું જાણ,
ગુલાબ વેલી ગુણુ ભરી, લે તું દહેજત લાલ.
દુર થા તું અવિચારી, ધીક ધીક વ્યભિચારી.
આપે તું ધીકાર પણ આવે મુંને ખ્યાર.....લગની.

હાથીજી, હાંસી, ઓઢોજી-૧૫

ધીક ધીક દુરાચારી ભાઈ તુને,
વિણુ અપરાધે તજો ભાઈ મુને,
ફૂર નારી છે આ ભારી,
જા જા મુકી દે લવારી ખુમારીને.....ધીક.

(૧૯)

ભામનીને રે ભરોંસે કંઈક ભુલે કંઈક કુલે,
લુચા તમે....કહીએ અમે....છા લાખ વાર.
બુઠાને કોણ માને પસ્તાશો....કાચા કાને,
ચુપ થાને દુર જાને....તેં ભમાવ્યા રે ભલાને....ધીક.

ટાચકો, બોલો— ૧૬

ઘડું તારો ઘાટ ભોજા ભાટ, હવે દોસ્તી ગઈ,
તારે ને મારે દોસ્તી ગઈ....(૨)
કરી ઘોળે દી હુટ,
થાવી છે માથા કુટ;
ખતા ખાશે અખુટ,
ભલેને માથું કુટ;
ઝટ ચુકાવી દે વાયદો,
ઢખાવે નહિ કાઢીશ તું કાયદો;
જા જા જડશે જોડા,
ચુપ કર તું ગોલા;
પુરા ચુકાવું કબાલા ઠગારા ધુતારા,
વળી તે માથે લહું બ્યાજ.....

ઓઢો, ઇચ્છા તથા } ૧૭
દાસ વર્ગ—

સુંદર દર્શન કરવાને, તલપી રહે શું મળવાને....
જન મન આનંદ ભરવાને, બહેલા આવજો....

(૨૦)

ઠાલા ઓઠાજી રાજ, ઠેલા આવજો.....
કરવા રૂપાળાં કાજ, વહેલા આવજો.....
રામ ભરૂસો રાખો સર્વે, કારજ સરવાને....
પ્રણામ છે પ્રેમી જન, કહીએ ધીરજ ધરવાને.....
જન મન આનંદ ભરવાને, ઠેલા આવજો.....

પહેલો અંક સમાપ્ત.

ટેલો.

(૨૧)

અંક બીજો.

હાકમસિંહ, હીરાકુંવર—૧૮

લગાડી મોહની ભારી, બનાવી પ્રેમથી ખ્યારી,
રસીલી આંખ આ તારી, ઇશારે મોહ કરનારી;
દીએ તું દોષ કાં ખાલી, મોહના મંત્ર ભણુનારી,
કટારી પ્રેમની મારી, કંઈ ફરીયાદ પોકારી;
ચતુરા ચુપ કર બહાલી, બંને ધાયલ થયાં ભારી,
ફાવો ધા તમે નારી, લગાડી રામરસ ખ્યારી....લગાડી.

વીરાળદેવ, વાસના, } ૧૯
ઓદોળ, ઇચ્છા—

રંગ રૂપમાં રંભા જેવી દીલમાં કઠણ અપાર,
કામની સત કોટી ધી:કાર કામની સત કોટી ધી:કાર;
ગરમ પાણીથી ઘર નહિ બળશે, વડીલ તને તકરાર.....
.....વીનવીએ વડીલ તને તકરાર.....
મીઠું બોલી ખાશે ફેલી આવા જન વાચાળ.....
.....જગતમાં આવા જન વાચાળ.
બસ કર તારી બંધ લવારી, શું સમજે તું સાર.....
.....ધર્મનો શું સમજે તું સાર.....રંગ.
જે બકરી જાતીમાં જોઈએ તે સિંહને દરબાર.....
.....આજ તું તે સિંહને દરબાર....
પ્રભુ ડર ધારી પ્રતિજ્ઞા પાળી, સફલ કરે સંસાર.....
....નાર એ નર ધરનો શણગાર.....રંગ.

(૨૨)

દરબારી, વારાંગનાઓ—૨૦

રાજા હાકમસિંહ રાજ કરેા કોટી વર્ષ,
પામે પ્રજા જન પૂર્ણ હર્ષ.....
હો વિજય સદા વિજય.....રાજા.
દેવ દરબાર સમ, આઠે જામ ધામધુમ.
થા.....યે, ગા.....યે, પ્રે.....મે, ખ્યારા.....જન.....હરધમ.....
રાજા.

ધીકટ ધીકટ ધુમી કીટ ધીતા કીટ,
કીટી તક દીધી ગીન ધાધા.....(૩).....રાજા.

ઓઢોળ, ઇચ્છાકુંવર—૨૧

વિભુ વિભુ સુખે તમને સમર મહિ,
વિજય અપાવો બહાલા, થાઉં સુભાગી દાસી,
સુખ ભંડાર, તું સતી નાર, શુરવીર હું,
કર કાંઈ ફીકર નહિ.....ટેક.
તન મન ધને, પ્રિય ધર્મ જેને,
સત્યદેવ કરે સહાય સદા તેને,
પ્રીતમ પધારો આજ, કરો ધર્મનું કાજ,
જપી નાથ નામ સુખે રહીશ અહિં.....ટેક.
પ્રભુ ભજતાં જોખન ગયું, ધન ગયું દેતાં દાન,
પ્રાણ ગયાં સમરાંગણે, ત્રણે ગયાં ન જાણુ....ટેક.

ઝોડો, હોથલ (એકલમલ)-૨૨

વાહ વાહ પ્રેમી પુરા બળવાન છે,
 જોયા જેવા સુભાગી જીવાન છે,
 અરે હાં હાં.....બધી દુનિયામાં દીકાં
 એકલમલના સાથા.....
 ઝોડા મિત્ર સુખાણ.....
 સંગતને રંગે શોભાવજો.....
 મહેરો આ ચમકે છે, દીલ જોઇ હમકે છે,
 વાર વાર પ્યારથી,
 ગોરા ગાલોને આંખો, અણીયારી, તમારી,
 અપાર....સાર....નવા પુરૂષ અવતાર છે.....વાહ૦
 અરે હાં.....
 સંગતને રંગે શોભાવજો....મહેરખાન,
 પ્રીતીને પુરી નીભાવજો....વાહરે વાહ૦
 સુખભાણ છે, પ્રેમ ખાણ છે,
 ચાલો ચાલો હોસ્ત મળી કરીએ સફળ કામ....વાહ૦

ઝોડોજી—

૨૩

મેં જાણી શાણી પશ્ચી તારાં કુમકુમ પમલાંની નીશાની,
 નારી ધારી નર તે ટાણે, કોકીલ વાણી સુણતો કાને;
 વીંધાયો નયનોને બાણે, તોય ન તુજને પીછાનીં મેં.
 બાંધી પ્રીતી મીત્ર બનાવી, નરવેશે નવરંગ બતાવી,
 તારે ઝોડે હા કહેવરાવી, રૂમઝુમ કરતી કઈં પટશાણી. મેં.

(૨૪)

ઘરછાકુંવર—

૨૪

પ્રાણ થકી તુજ પ્યારીરે ઝોઢા, તેં શું વિસારીરે....
દઇ દીલાસો ભારી રે ભ્રમર ગયો કઈ વાડીરે.....
હું કમળના પ્રીત પરાગને મેલી,
લોળા ભમરા અવર ગમી રસ વેલી,
જે કરે કીરતાર રે,....મુને....પાંખથી ઉડનાર રે
તો વેગે ગોતી ભેટ લહું તારી.....ટેક૦

ઘરછાકુંવર—

૨૫

પ્રાણ પ્યારા તારા નામની જપું માળા (૨)
હૃદય મંદીર રાખી મુરતી રસીલી બહાલા....પ્રાણ૦
નહોતું જાણ્યું મે નાથ રહેશે તમે ન્યારા,
છોડી એકલી દીન દારા.....
રામ એક આધાર હવે તો મારા.....પ્રાણ૦

ઝોઢોજી, હોથલ—

૨૬

આવો આવો શ્યામ સુંદર, આજ થયા સ્વામી મારા,
પુણ્ણુ પુણ્ણુ પાય ચતુર, આપના સુભાગી પ્યારા.
પદ્મણી પ્રેમના પ્યાલા પીઉં રહી સંગ તારા,
ધન ધન ભાગ્ય મારાં, પામ્યો દીલદાર દારા,
લક્ષ કરી રૂપાળાં, લક્ષ લગાડી લાલા,
મગન બનાવી બહાલા, નહિ કદી રહેશે ન્યારા. આજ૦
જે આપણ જેવાં બને, પ્રેમી નર ને નાર,
રામ હયા રાખે સદા, સુખ પામે સંસાર.....ટેક૦

હોથીજ હાંસી, } ૨૭
વાસના, ટપી—

આ અમૃતવેલી મેલી, નહિ ચાહું હું વિષ વેલી,
મેં લોળે ભૂલ કરેલી, રસ વિષુ પુજને ચાહેલી.
આવી મળી રસની રેલી, હવે કેમ દઉં હડસેલી,
પરનારી સાથે પ્રીતિ, એ છોડો છેક અનીતિ,
કીધે અમૃત નહિ વિષ થાયે, જા રાજન મેલી ધુતી.
રાજન આ દીલ હવેલી, રંગે રમશે સુખ કેલી.
શું જાણે ખાખર ખીસકોલી, સાકરના રસને ઘેલી.

ઓઢો, હોથલ— ૨૮

જુલો જુલો ંહાલા મારા ખ્યારા બાલુડા કાનુડા જેવા તમે
લાગો,
ખાઓ પીઓ ને ખેલો આનંદેરીઝાવું રોજ ગાઈ નવા નવા
રાગો.

પ્રિય ધન ધન પદ્મણી નાર છે,
તારી સાથે સફલ અવતાર છે;
જરા બોલાવ જેસલ બાળને,
આ જખરાને ંહેલો જગાડને;
મારી આંખો તણા તારા જાગો,
બોલાવે તમ બાપુ મોઢે કાંઈ માગો,
ઉલુ લુ લુ લુહાહ...હાહ...હાહ.....જુલો.

અંક બીજો સમાપ્ત.

ટપલો.

(૨૧)

અંક ત્રીજો.

હોથલ—

૨૬

કેવો કઠણ કળિકાળ, મરણ મુજબ સઉ ચાલે,
નહિ ધર્મની દરકાર, વૈભવ ખોટા મ્હાલે;
જોગી જનો ધનધામ સંભાળે, પતિવૃત્તનારી કોઇકોઇ પાળે
વિધવાઓ ભારે શણગાર સુંદર ધારે.....
.....નર વાનર રોજ રમાડેરે...ટેક.
પાપ કરે અવતાર બગાડે, શોક વિયોગ સહે સંસારે,
કૌતક ભારે, જોઇ ત્રાસ બહુ મન મારે,
.....ત્રીકમ છું શરણે તારે રે...ટેક.

(આકાશવાણી)—

૩૦

સાખી

દેવી મુજ દર્શન થશે, હરણુ તિમિર સંસાર;
તુજ મનની ઇચ્છા બધી, સફળ થશે તે વાર.

ઓઢો, હોથલ—

૩૧

છોડી દીલ મમતા, ઓઢા કરીએ લજન,
સમતા રાખી પહોંચશું, આપણુ અસલ વતન (૩) ટેક.

(૨૭)

પ્રથમ સુરજથી જીવ કિરણ સૌ, લાખ ચોરાથી ઘટ વસીયા,
રસીયા ફસીયા લાલચે, ખોટાં કરે રે ચમન (૩) ટેક.
ખડમાકડી ત્રણ બદલાવે તેમ, દેહ કરણી સમ ધરતા,
કરતા ફરતા કાળથી જીભાં કરેરે જતન (૩) ટેક.
હોથલ હરિના દાસ તણી હું દાસ ખની કડું વિનતી,
લક્ષિત કરતાં ભાવથી ભેટે ભાણ જીવન
વાહવા પામ્યો દર્શન ભાવે હરિ દર્શન.... ટેક.

ઓઢો-હોથલ-ધરણા— ૩૨

ચાલો ચાલો પીયુજ જમો પ્રીત પકવાન,
આજ ભેટયા અમે રંકને ભગવાન.
દીએ સોનાનાં દાન તેને મળે સ્વર્ગ માન,
ધરે લક્ષિતમાં ધ્યાન મળે ત્રીભુવનમાં માન;
સર્વ વાતે પુરા સ્વામી અમારા,
આનંદ પામુંછું સંગે તમારા;
પ્રીતિનાં કરીને પાન....
સદા રહો ગુલતાન....ચાલો.

ચંદા, વૃંદા, સખીઓ- ૩૩

સાહેબાજીરે આબ્યા સખી આજ મારા બાગમાં,
.... લીલા લવીંગડા વાવશુંજીરે.....ટેક.

વાવશુંજીરે વાડીના વડ હેઠરે,

.... લીલા લવીંગડા વાવશુંજીરે.....ટેક.

ઉતારા દેશું જોરડાજીરે, દાતણ દેશું દાડમીજીરે;

સોના રૂપાની કુંડીયુંજીરે, નીર ભરી ન્હાવા આપશુંજીરે....ટેક.

ઘેખરીયો કંસાર લાણે ભરીને, પ્રીતમને પ્રેમે જમાડશુંજીરે;

પચાસ પાન સોપારી ધરીને, મુખવાસ એલચી આપશુંજીરે....ટેક.

હેમના પલંગે હેડે દબાવીને, પ્રીતમને પોઢવા આપશુંજીરે;

રાત અજવાળી રૂડી પુનમની, રસીયાને રંગે રીઝાવશુંજીરે ટેક.

જેસલ, ચંદા, }
જખરો, વૃંદા— } ૩૪

આજ વાંધો પતાવો ચતુર બહાલા,

ત્યારે તમથી અમો બોલશું લાલા.

નર નારમાં કોણ શ્રેષ્ઠ છે,

ધર કાર્યમાં નાર શ્રેષ્ઠ છે,

જગ નહેવારમાં નર શ્રેષ્ઠ છે,

એ તો સરખે સરખાં થયાં, એમાં ઉત્તમ કોણ ગણાય,

એક વાતે નાર શ્રેષ્ઠ, જેથી રતન પુરૂષ થાય,

અરે વાહવાળ વાહવાળ, સાહેબા સલુણાળ,

સમજે છે સર્વે પુરા છે સુખાય.....

(હજી બોલો કંઈ બોલો.)

શું નહિ અબગા કરી શકે, શું ન સમુદ્ર સમાય,

શું નહિ અગ્નિમાં બળે, શું ન કાળ જગ ખાય.

(૨૯)

સુત નવ અબળા કરી ચક્રે, મનન સમુદ્ર સમાય,
કીર્તિ ન અભિમાં બળે, ધર્મ કાળ નવ ખાય;
હવે વાંધો પતાવી, લીધાં છે મનાવી,
પ્રીતિમાં ફસાવી, કરો પ્રીત પાન.

ચંદા, વૃંદા, } ૩૫
હોથલ, ઇચ્છા—

સાસુજી પદસેવા કરશું, લેવા સુન્દર મેવા;
લેવા સુન્દર મેવા, હરદમ દીલમાં રાજી રહેવા.
દેવી દુનિયામાં છે આવ્યાં, દિન જન તારી દેવા;
આપ કુંવર છે નાથ અમારા, ઈંદ્રાણી વર જેવા.....
અમૃત જેવા બોલો લાગે, સુણતાં કાને એવા;
રામ દયાથી પુત્ર પ્રેમદા, મળશે મોંઘા મેવા.....

જેમલ, ચંદા, } ૩૬
જખરો, વૃંદા—

સાહેબાજી રે, રૂડા ઉતારા આપો,
પંખી અમે પરદેશનાં જ રે.....
આવીયાં જ રે, આખવા પ્રેમની શાખો.
આજે તમારા દેશમાં જ રે.....
આ ભવ રસ ભર ફલને પામી,
ભવ ભવ લેવા આવશું જ રે,
દેશ અમારો રસભર આખો, રસના ખ્યાલા પાશુંજરે;
રસીયા રાજી થાશું જ રે, ગુણ પ્રભુના ગાશુંજરે...સા.

હોથીજી—

૩૭

રાણી તેં લબલી આખર બતી નારીરે,
 બાણી મેં ધરમી પ્રથમ તું ધુતારીને;
 એક નારી એવી થાય, જગતને તારી બાય,
 એક નારી બતાવે નરક બારીને.
 હબરો ધીછાર તારા જેવી એવી નારી નેટ.....
 ભુલમાં મને લમાવ્યો, ભાઈ ઓઢાને તબાવ્યો;
 વિન વાંકે ગયો ધરમી હુલાઈને,
 હવે હરિ મેળવે તો મળું ખ્યારા ભાઈને.

વીશળદેવ, વાસના— ૩૮

સુને તપતીને તાવી, છાના છાના આવી,
 ભુલાવી બનાવી, સતાવી તમે.....
 શુદ્ધ સોનું સોનાર, લલે તાવે લાખ વાર;
 તોય ઓળું તે ઓળું, દુનિયાને ગમે.....
 જેની પતિવૃતા નાર, તેનો ધન્ય અવતાર;
 તારા જેવી ઘર લક્ષ્મી, દુનિયાને ગમે.....

હોથીજી, હાંસી— ૩૯

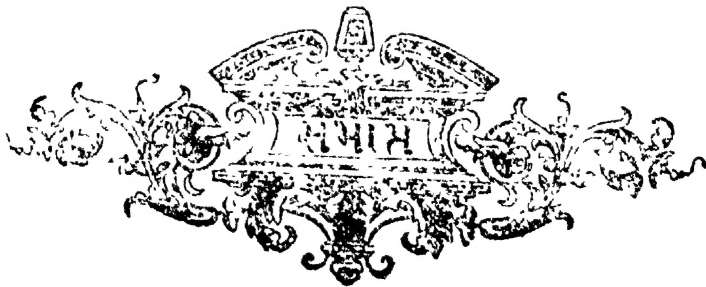
મેં નાથ આપના કપટી ભાઈના ખુબ દાગડા દીધા,
 તોય લોળા, રદ્યા લોળા, તમે લોળા છેક લોળા.....
 મોર મળના સુંદર ઢેળી, ભુલે સર્પ ણીચારા;
 જગમાં એવા ધુર્ત જન છે, સુંદર પણુ ઠગનારા.

પ્યારી રાણી અમૃત વાણી, સુખકર આજે જાણી;
 ચેતીને આલનારા થઈ, પામે સુખ પ્યારા.....
 જેસલ, ચંદા, } ૪૦
 જખરો, વૃંદા—

રાણ રહીએ સંગતમાં રે, રસીયા રાજકુમાર છે,
 અખળાના આધાર છે, હૃદય કેરા હાર છે;
 કામણ કીધાં લુટી લીધાં, દીલ હવે દીલદાર છે;
 શીર તણા સરદાર છે, ભાવદયા ભંડાર છે....અખળાના....
 આતુર ચંદા, મનહર વૃંદા, નાચુક નમણાં નાર છે;
 સુંદરી સુખના સાર છે, પ્રીતી પાલનદાર છે....અ.....
 હોથલ દેવી પધારશે, આજ પોંખવા કાજ;
 મોઢે માગ્યું પામશું, રાગ દયા ગુણ સાજ....આતુર.

સર્વ પાત્રો— ૪૧

જય જય હોથલ દેવી સાચાં સુંદર સતી મણી;
 મુદિમાં વિસ્તારી પ્રેમે, કીર્તિ વધી ઘણી.....જય.
 ધારી દ્રઢ ભક્તિ દીધા તારી બહુ જન આવી ધરણી;
 સુખ ભાણ ઉદય થયો પ્રભુ કૃપાથી પદ્મણી.....જય.

૧૩૩.

इतिभतः

३. अल. पल.

तानारीरी.

आवृत्ति ३ ७

... ..

જમુખી સુંદરી.

” २ ७

... 0-2-0

५३१।.

૧૧ ૨ ૭

... .. 0-2-0

৭৫৩৩.

१ ए

... .. 0-2-0

... .. 0-2-0

... .. 0-2-0

... .. 0-2-0

• • • • • 0-2-0

... .. 0-2-0

... 0-2-0

... ② — 2 — ②

੧. ਕੀਮਤ

1234

